

Türkiye ve Dünya Ekonomi Gündemi (2 - 8 Mayıs)

Türkiye

- Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Nisan'da beklentilerin üzerinde aylık bazda %7.25 arttı. Yıllık bazda ise TÜFE Mart'taki %61.14'ten %69.97'ye yükseldi. Gıda ve enerji gibi kontrol edilemeyen kalemleri içermeyen ve enflasyondaki ana eğilimi gösteren çekirdek enflasyon (C endeksi) Nisan'da bir önceki aya göre %4.54 arttı ve yıllık bazda Mart'taki %48.39'dan %52.37'ye yükseldi.
- Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) Nisan'da bir önceki aya göre %7.67 arttı ve yıllık bazda Mart'taki %114.97'den %121.82'ye yükseldi.
- İmalat PMI Mart ayındaki 49.4'ten Nisan'da 49.2'ye geriledi.

ABD

- ABD Merkez Bankası (Fed), Mayıs toplantısında politika faizini 50 baz puan yükselterek %0.75-%1 aralığına çekti. Fed, bilançosundaki varlıkları Haziran, Temmuz ve Ağustos'ta ayda 47.5 milyar dolar, Eylül'den itibaren ise ayda 95 milyar dolar azaltmaya başlayacağını açıkladı.
- Fed Başkanı Powell yetkililerin Haziran ve Temmuz'da gerçekleşecek politika toplantılarında da 50 baz puanlık artırımı kararı almaya hazır olduğunu, 75 baz puanlık faiz artırımının değerlendirilmediğini belirtti.
- ABD'de tarım dışı istihdam Nisan'da 391 bin artış beklentisinin üzerinde 428 bin kişi arttı. İşsizlik oranı Nisan'da değişim göstermeyerek %3.6 oldu. Ortalama saatlik kazançlar Nisan ayında beklentilerin altında aylık bazda %0.3 artış gösterdi. Ortalama saatlik kazançlardaki yıllık artış Mart'taki %5.6'dan Nisan'da %5.5'e gerileyerek beklentilere paralel gerçekleşti.

Avrupa

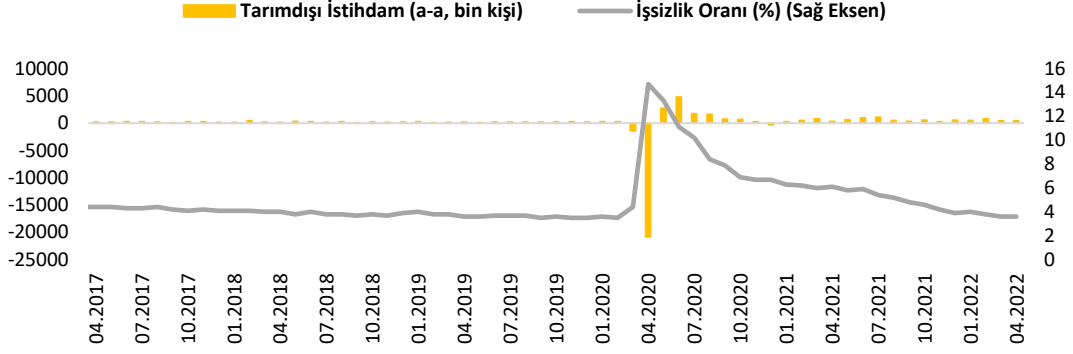
- Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Rusya'ya uygulanacak altıncı yaptırım paketini açıkladığı konuşmasında, Rusya'dan ham petrol alımının 6 ay içinde durdurulacağını söyledi.
- Öncü verilere göre Euro Bölgesi'nde tüketici fiyatları Nisan ayında yıllık bazda %7.5 ile beklentiler seviyesinde arttı. Enerji ve işlenmemiş gıda fiyatları dışarıda tutularak hesaplanan çekirdek enflasyon %3.9 ile beklentilerin üzerinde arttı.
- Almanya'da işsizlik oranı Nisan'da beklentilere paralel %5 oldu.
- İngiltere Merkez Bankası (BoE) piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizini 25 baz puan artışla 13 yılın zirvesi olan %1'e çıkardı.
- BoE Başkanı Andrew Bailey, yükselen enflasyon ve yavaşlayan büyüme dikkate alınarak para politikasında çok dikkatli bir yaklaşımın ortaya konması gerektiğini söyledi.

Diğer

- Rusya Merkez Bankası, Nisan toplantısında politika faizini %17'den %14'e indirdi.
- Brezilya Merkez Bankası Mayıs toplantısında politika faizini 1 puan artışla %12.75'e çıkardı.
- Avustralya Merkez Bankası, ülkede görülen yüksek enflasyon nedeniyle 12 yıl sonra ilk kez Mayıs ayında faiz artırma kararı aldı. Banka, kredi faiz oranını 25 baz puan artırarak Kasım 2010'dan bu yana ilk kez %0.35'e yükseltti.
- Hong Kong Para Otoritesi Fed'in ardından Mayıs ayında politika faizini 50 baz puan artışla %1.25'e yükseltti.
- Çekya Merkez Bankası politika faizini 75 baz puan artışla %5.75 seviyesine çıkardı.
- Şili Merkez Bankası, beklentilerin üzerinde 125 baz puan artışla politika faizini %8.25 seviyesine çıkardı.

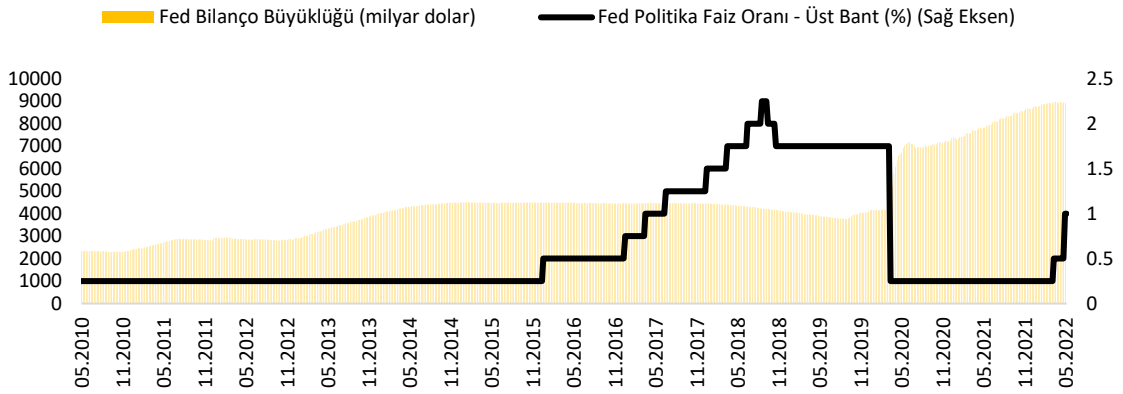
Ayrıntılar...

ABD'de tarım dışı istihdam Nisan ayında beklentileri aşarken; işsizlik oranı değişim göstermeyerek %3.6 oldu.

ABD'de tarım dışı istihdam Nisan'da 391 bin artış beklentisinin üzerinde 428 bin kişi arttı. Mart ayı için 430 bin olarak açıklanan istihdam artışı 428 bine revize edildi. İşsizlik oranı Nisan'da değişim göstermeyerek %3.6 oldu. Verilere göre ortalama saatlik kazançlar Nisan ayında beklentilerin altında aylık bazda %0.3 artış gösterdi. Ortalama saatlik kazançlardaki yıllık artış Mart'taki %5.6'dan Nisan'da %5.5'e gerileyerek beklentilere paralel gerçekleşti. İşgücüne katılım oranı Nisan'da %62.2 ile önceki aya göre geriledi. Öncü göstergelerden biri olan ADP özel sektör istihdamı verisi ise Mart'ta 479 bin artış gösterirken, Nisan ayında 247 bin kişi ile beklentilerin altında arttı.

Fed politika faiz oranını 50 baz puan artırarak %0.75-1.00 bandına çıkardı.

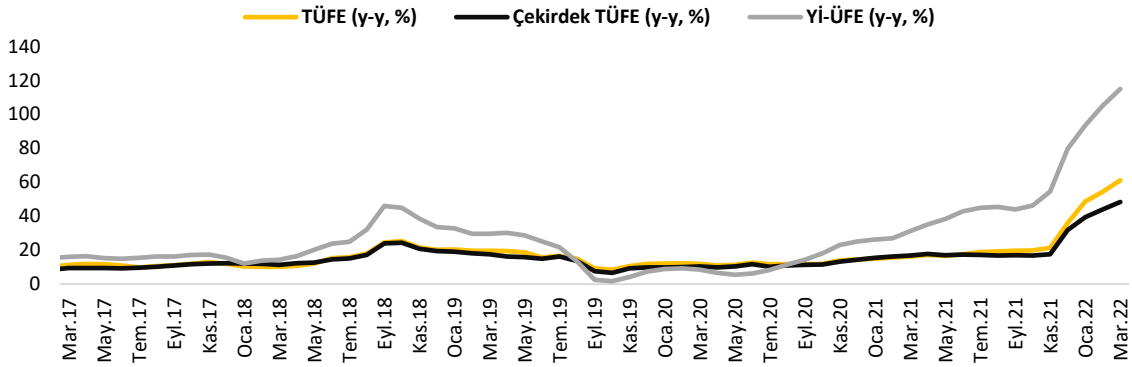
ABD Merkez Bankası (Fed) 3-4 Mayıs tarihlerinde yapılan toplantısında politika faiz oranını beklendiği gibi 50 baz puan artırarak %0.75-%1.00 bandına yükseltmiştir. 50 baz puanlık artırım, 2000 yılından bu yana ki en yüksek miktarlı artırım oldu.

Fed, enflasyonu kontrol altına almak için satın almış olduğu ve yaklaşık dokuz trilyon dolara tekabül eden bilançosundaki varlıkları ise Haziran'da azaltmaya başlayacağını açıkladı. Fed, ilk etapta bilanço azaltımına Hazine

kağıtlarında 30 milyar dolar, mortgage destekli menkul kıymetlerde 17.5 milyar dolar ile başlayacak. İlk 3 ayın ardından bilanço daraltmada aylık miktar Hazine kağıtlarından 60 milyar dolara ve mortgage destekli menkul kıymetlerden 35 milyar dolara yükseltilecek. Enflasyon risklerine karşı oldukça dikkatli davranıldığına işaret eden Fed'in açıklamasında, bilanço daraltmanın büyüklüğünü durdurmaya ve yavaşlatmaya rezerv bilançolar rezerv bolluğu ile tutarlı olduğuna karar verilen seviyenin üzerinde başlanacağı aktarıldı.

Fed Başkanı Powell, yetkililerin Haziran ve Temmuz'da gerçekleşecek politika toplantılarında da 50 baz puanlık artırım kararı almaya hazır olduğunu ve 75 baz puanlık faiz artırımının değerlendirilmediğini söyledi. Powell, Fed'in %2 hedefinin yaklaşık üç katı üzerinde seyreden enflasyonun haneler üzerindeki etkisini yakından takip ettiklerini ve ortaya çıkan sorunların farkında olduklarını söyledi.

Enflasyon Nisan'da %70'e yükseldi.

Kaynak: TÜİK

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Nisan'da beklentilerin üzerinde aylık bazda %7.25 arttı. Yıllık bazda ise TÜFE Mart'taki %51.14'ten %69.97'ye yükseldi. Nisan'da gıda ve alkolsüz içecekler, konut ve ulaştırma gruplarındaki artışlar enflasyondaki artışta ana belirleyiciler oldu.

Gıda ve enerji gibi kontrol edilemeyen kalemleri içermeyen ve enflasyondaki ana eğilimi gösteren çekirdek enflasyon (C endeksi) Nisan'da bir önceki aya göre %4.54 arttı ve yıllık bazda Mart'taki %48.4'ten %52.4'e yükseldi.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yi-ÜFE) Nisan'da bir önceki aya göre %7.67 arttı ve yıllık bazda Mart'taki %114.97'den %121.82'ye yükseldi. Yi-ÜFE 1995 Mart'tan bu yana ki en yüksek seviyede gerçekleşti. Ana sanayi gruplarına göre Nisan'da en yüksek artış dayanaklı tüketim malında yaşandı.

D İ P N O T

ABD tarım dışı istihdam verisi ve küresel ekonomiye etkileri

Tarım dışı istihdam, ABD’de açıklanan istihdam verilerinin en önemlisi olmakla birlikte, dünya çapında etkilidir. Tarım dışı istihdam, genellikle her ayın ilk Cuma günü aylık olarak yayınlanan bir istihdam raporudur. İstatistikler içerisinde işsizlik oranı, ortalama saatlik kazançlar, işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı da yer alır. İstatistikler, ABD Çalışma Bakanlığı tarafından açıklanır. ABD Çalışma Bakanlığı Çalışma İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) Güncel İstihdam İstatistikleri (CES) programı, istihdam, çalışma saatleri ve işçilerin kazançları hakkında ayrıntılı olarak sektör verilerini sağlamak için çok sayıda işletme ve devlet kurumundan bilgi toplar.

Tarım dışı istihdam ve işsizlik oranı, istihdam konusunda ana verileri oluşturur. Tarım sektöründe yaz aylarında çalışan mevsimlik işçi sayısı, yanlış öngörülere yol açabileceğinden dolayı tarım alanında çalışanlar, söz konusu istatistiklere dâhil edilmez. Tarım dışı istihdam verileri, tarım işçilerine ek olarak, bazı devlet çalışanlarını, özel haneleri, mülk sahiplerini ve kâr amacı gütmeyen çalışanları da kapsamaz. Ekonomistler ve yatırımcılar, tüm verileri ekonominin mevcut durumunu değerlendirmek ve gelecekteki ekonomik faaliyetlerini belirlemek için kullanır. Böylece tarım dışı istihdam istatistikleri, hangi sektörlerin genişlediğini ve daraldığını anlamaya yardımcı olur. Tarım dışı istihdam verisindeki artış ve azalışlar, ABD ekonomisinin görünümüne yönelik olarak bilgi verebilecek önemli bir göstergedir. Tüm bunların ötesinde istihdam verileri ABD Merkez Bankası (Fed)’nin para politikasını etkileme potansiyeli açısından yakından takip edilir. Bu özelliği nedeniyle küresel piyasalar tarafından takip edilen istihdam verisi, ABD dolarını, tahvil piyasasını, altın fiyatlarını ve borsayı büyük ölçüde etkilemesi açısından önem arz eder.

Tarım dışı istihdam verisinin önem kazanmasındaki temel etken, 2008 krizinin ardından toparlanmaya başlayan ABD ekonomisinde işgücü piyasasının seyrinin belirleyici olmasıdır. Çalışan sayısının ve talebin giderek artması, ekonomik görünümdeki iyileşmeye yönelik işaret olarak algılanmaktadır. Basit bir ifadeyle, çalışan sayısı ve tüketim arttıkça, üretim de artacak ve işverenler daha fazla çalışana ihtiyaç duyacaktır.

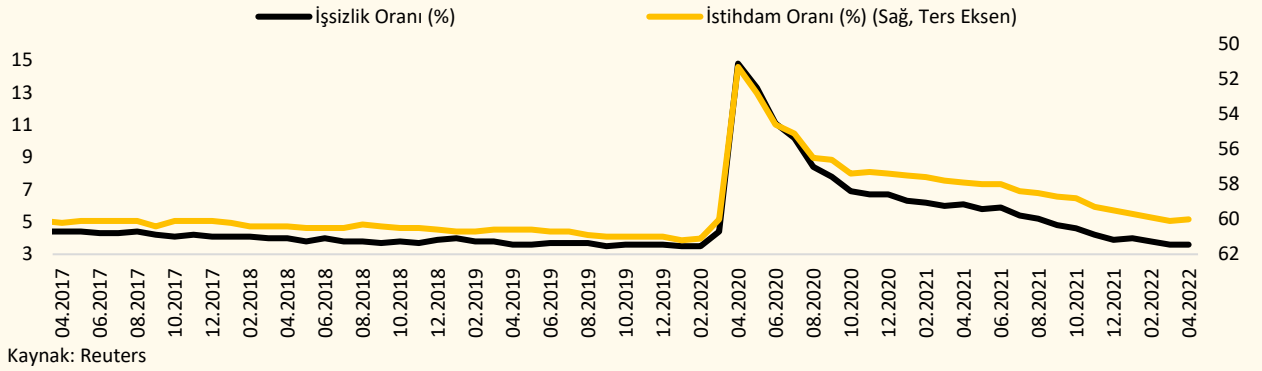
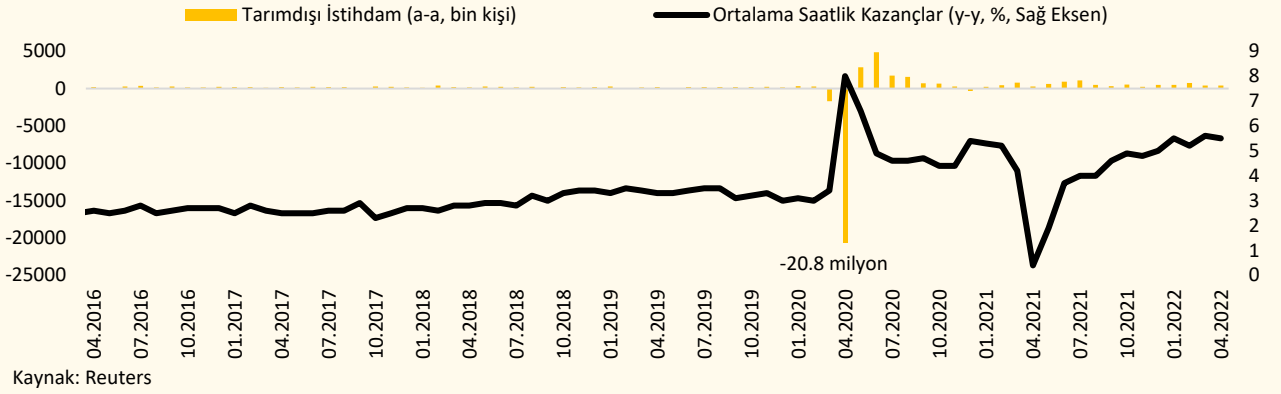
Son dönemden örnek verecek olursak, pandemi döneminde başta Fed olmak üzere, birçok gelişmiş ülke merkez bankası parasal genişleme yoluna gitmiştir. Pandemi öncesinde %3.5 ile rekor düşük seviyeye gerilemiş olan işsizlik oranı, pandemi ile beraber 2020 yılının Nisan ayında %14.8 seviyesine yükseldi. Ardından, Fed’in aldığı önlemler sayesinde son açıklanan veriye göre işsizlik oranı %3.6 seviyesine kadar geriledi. Pandemi döneminde rekor seviyede parasal genişlemeye giden Fed, piyasadaki nakit miktarını artırıp üretim ve yatırımı destekleyerek istihdamı artırmayı amaçlamıştır. Söz konusu dönemde, rekor düşük seviyeye gerileyen istihdam verisi, Fed’in politika değişikliğine gitmesinde etkili olmuştur. Tarım dışı istihdam verisindeki beklentilerin üzerinde görülen artış, ekonomistler ve yatırımcılar tarafından, Fed’in parasal genişlemeyi ve dolayısıyla piyasaya vereceği desteği azaltacağı şeklinde yorumlanabilir. Böylece, değeri yükseleceği düşüncesiyle dolar talebinde artış görülür. Tarım dışı istihdam verisinin beklentilerin altında açıklanması ise, Fed’in piyasaya daha fazla destek vereceği ve parasal genişlemenin artacağı şeklinde yorumlanabilir. Bu, yatırımcıların, değer kaybedeceği düşüncesiyle dolar talebinin azalmasına yol açar. Öte yandan, tarım dışı istihdam verisinin beklentilerin altında kalması, diğer etkenlerin sabit olduğu düşüncesiyle, güvenli liman olarak görülen altına olan talebi de artırabilir.

Bu bağlamda, Fed’in ileriki dönemlerde uygulayacağı politikaları anlamak için tarım dışı istihdam ve işsizlik oranı verileri yakından takip edilmektedir.

DİPNOT

Tarım dışı istihdam verisi ve küresel ekonomiye etkileri

Fed Başkanı Powell, son istihdam verilerinin açıklanmasından önce gerçekleştirilen Mayıs toplantısının ardından yaptığı açıklamada, iş gücü arzının sınırlı kaldığını ifade ederek, işverenlerin açık iş pozisyonlarını doldurmakta zorlandığını ve ücretlerin uzun süredir en hızlı şekilde arttığını belirtti.

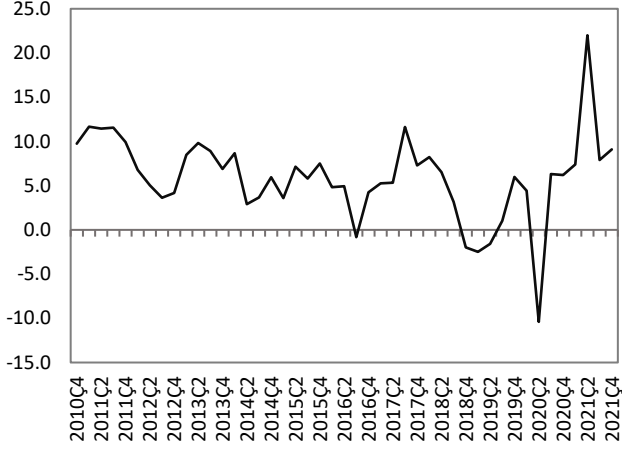
Haftalık Veri Takvimi (9 – 13 Mayıs 2022)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
9.05.2022	Fransa	Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-10.3 milyar €	--
	Japonya	BoJ Toplantı Tutanaqları	--	--
		Hizmet PMI (Nisan)	49.4	50.7 (Açıklandı)
10.05.2022	Türkiye	İşsizlik Oranı (Mart)	%10.7	--
	Euro Bölgesi	ZEW Endeksi (Mayıs)	-43	--
	Almanya	ZEW Endeksi (Mayıs)	-41	-40.5
	İtalya	Sanayi Üretim Endeksi (Mart, a-a)	%4	--
	Japonya	Hanehalkı Harcamaları (Mart, y-y)	%1.1	-%2.8
	11.05.2022	Türkiye	Hazine Nakit Dengesi (Nisan)	-40.6 milyar ₺
11.05.2022	ABD	TÜFE (Nisan, y-y)	%8.5	--
		Çekirdek TÜFE (Nisan, y-y)	%6.5	--
		Bütçe Dengesi (Nisan)	-193 milyar \$	--
	Almanya	TÜFE (Nisan, y-y)	%7.3	%7.4
	Japonya	Öncü Göstergeler Endeksi (Mart)	100	--
12.05.2022	ABD	ÜFE (Nisan, a-a)	%1.4	--
		Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	200 bin kişi	--
	Almanya	Cari İşlemler Dengesi (Mart)	20.8 milyar €	--
	İngiltere	GSYH (Mart, 3a-3a)	%1	--
		Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-9.3 milyar £	--
		Sanayi Üretim Endeksi (Mart, y-y)	%1.6	--
13.05.2022	Türkiye	Sanayi Üretim Endeksi (Mart, y-y)	%13.3	--
	ABD	Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi (Mayıs, öncül)	65.2	63.8
	Euro Bölgesi	Sanayi Üretim Endeksi (Mart, y-y)	%2	--
	Fransa	TÜFE (Nisan, y-y)	%4.5	%4.8

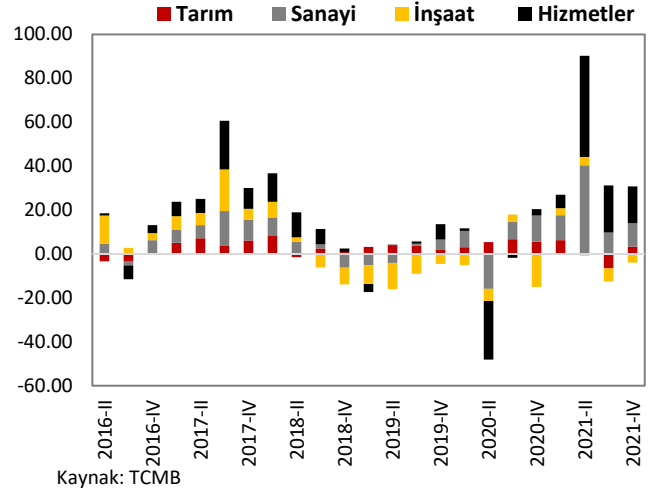
TÜRKİYE

Türkiye Büyüme Oranı

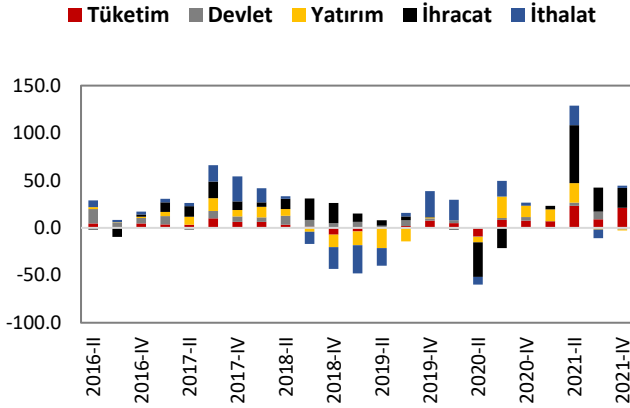
Reel GSYH (y-y, %)

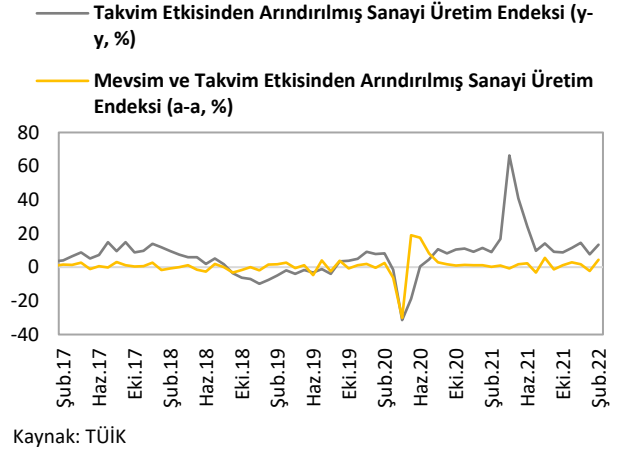
Sektörel Büyüme Hızları (y-y, %)

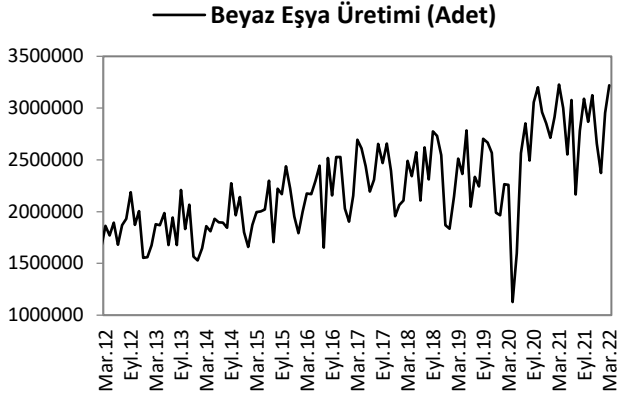
Harcama Bileşenlerinin Büyüme Hızları (y-y, %)

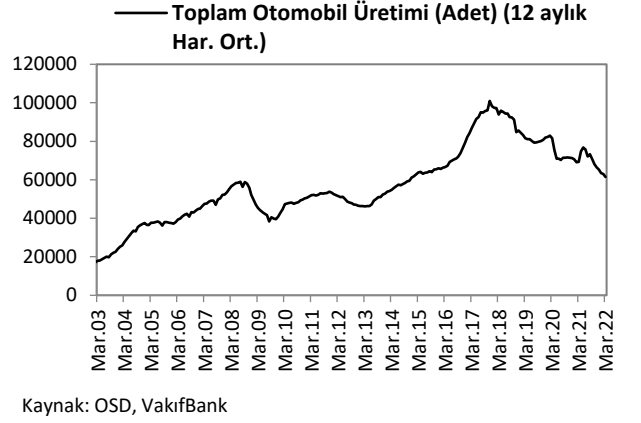
Sanayi Üretim Endeksi

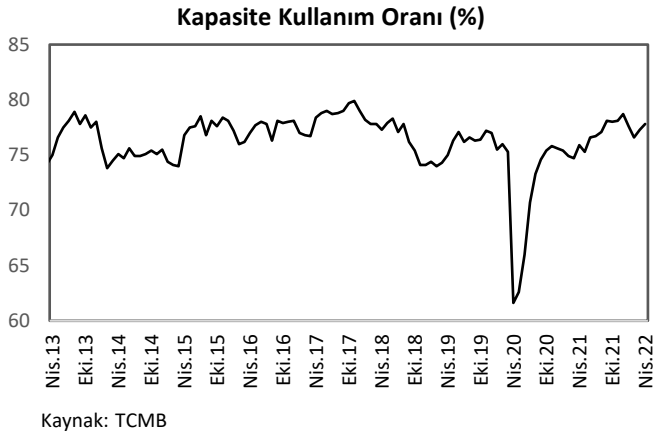
Beyaz Eşya Üretimi

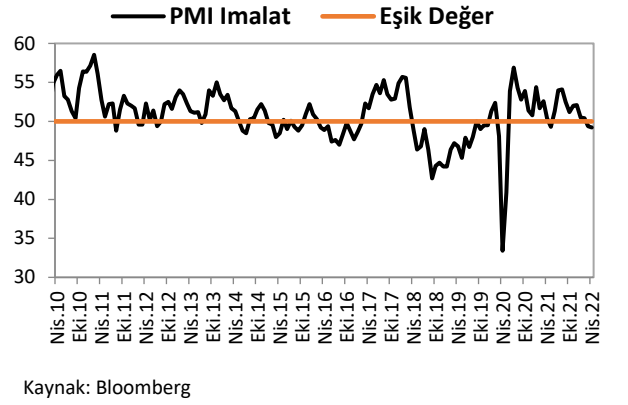
Toplam Otomobil Üretimi

Kapasite Kullanım Oranı

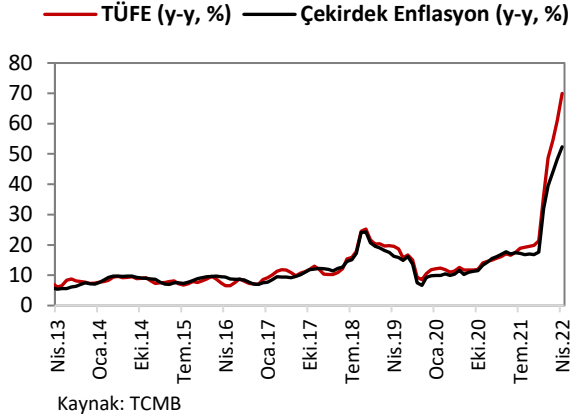
İmalat PMI

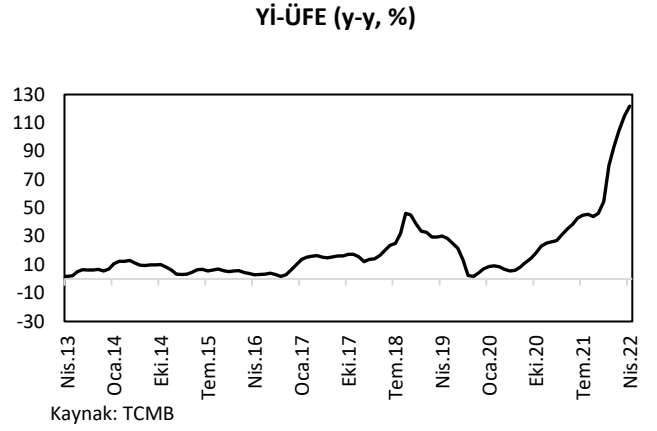

ENFLASYON GÖSTERGELERİ

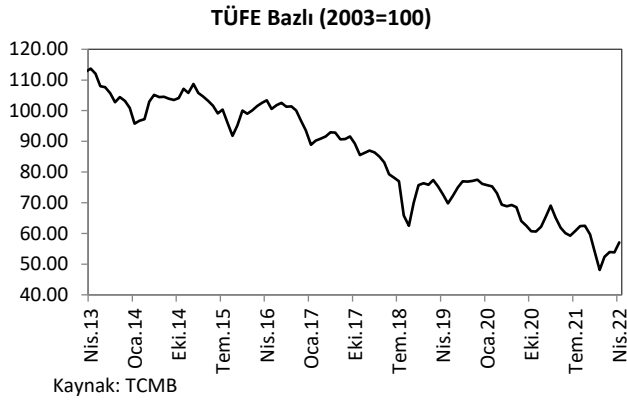
TÜFE ve Çekirdek Enflasyon

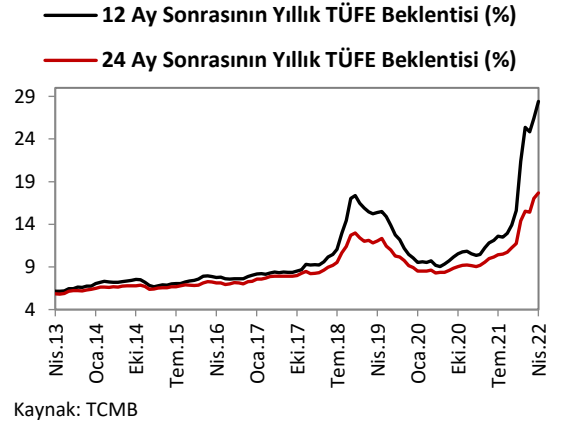
Yİ-ÜFE

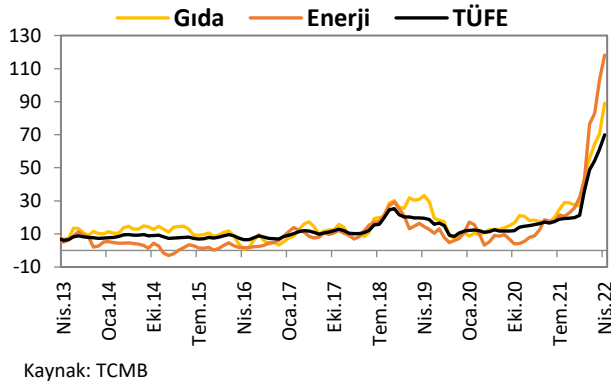
Reel Ektif Döviz Kuru

Enflasyon Beklentileri

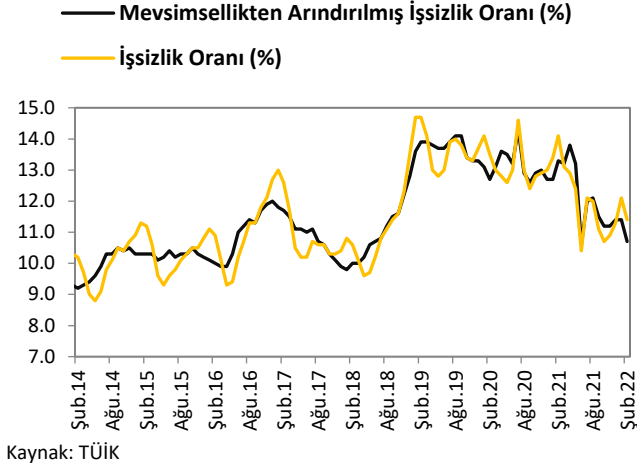

Gıda ve Enerji Enflasyonu (y-y, %)

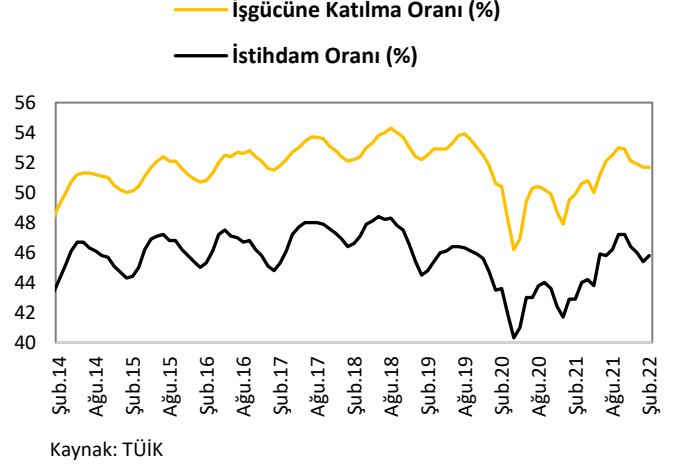

İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik Oranı

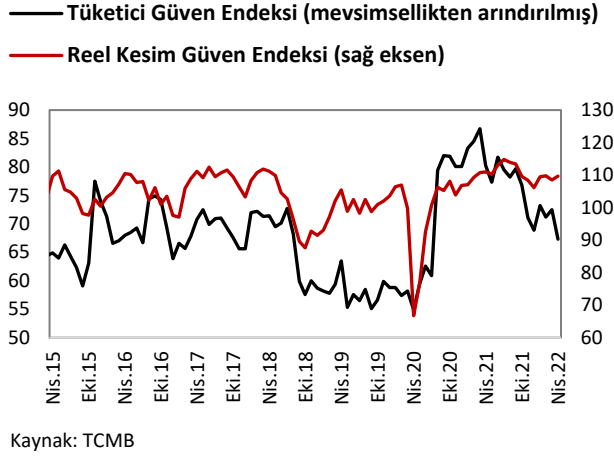

İşgücüne Katılım Oranı

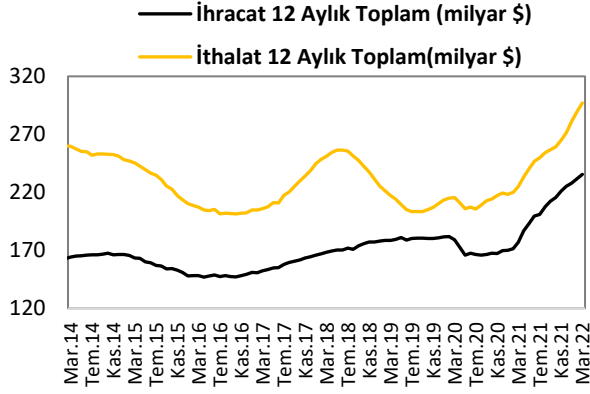
TÜKETİM GÖSTERGELERİ

Tüketici Güveni ve Reel Kesim Güveni

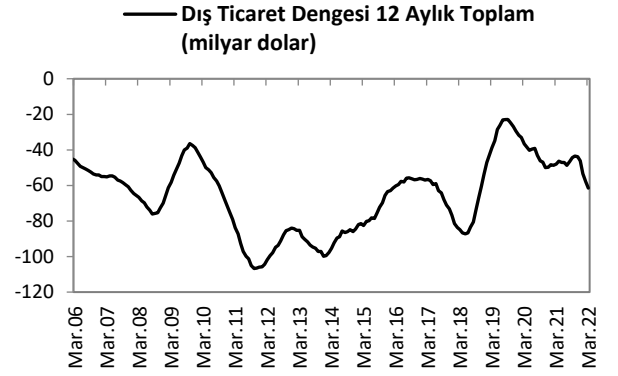
DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

İthalat-İhracat

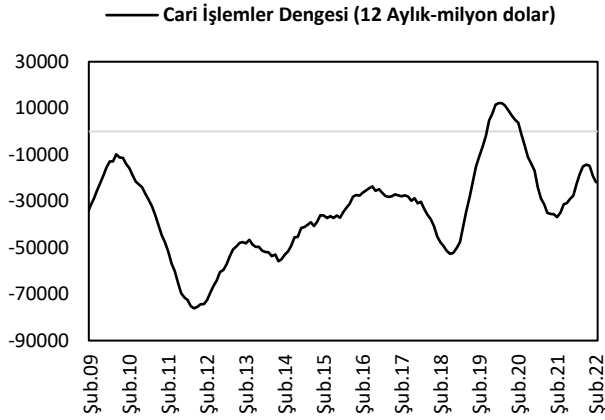
Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Dengesi

Kaynak: TCMB

Cari İşlemler Dengesi

Kaynak: TCMB

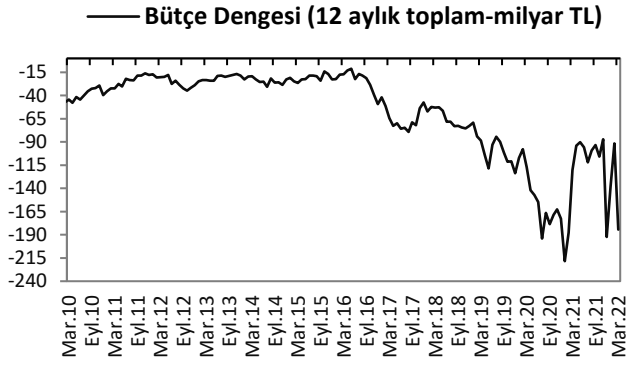
Sermaye ve Finans Hesabı

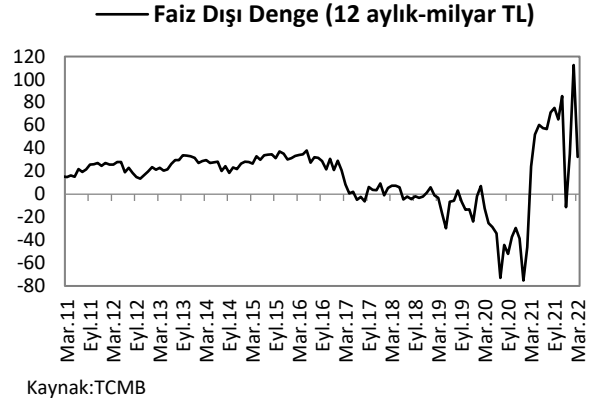
Kaynak: TCMB

KAMU MALİYESİ GÖSTERGELERİ

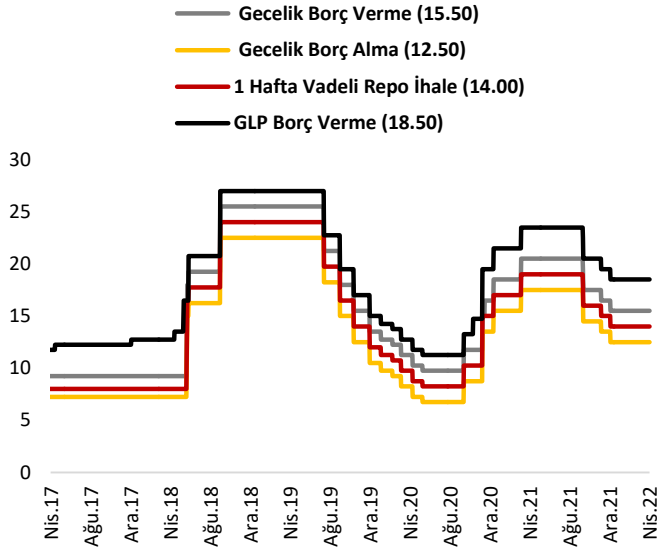
Bütçe Dengesi

Faiz Dışı Denge

TCMB Faiz Oranları

Türkiye Makro Ekonomik Görünüm

Reel Ekonomi					
	GSYH (Cari Fiyatlarla, milyon TL)	GSYH Büyüme Oranı (zincirlenmiş hacim endeksi, y-y, %)	İşsizlik Oranı (%)	Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %) (takvim etkisinden arındırılmış)	Kapasite Kullanım Oranı (%)
2019	4,280,381	0.9	13.7	-0.5	75.9
2020	5,047,909	1.8	13.2	9.0	75.6
Son Yayınlanan	7,209,040 (2021)	11.0 (2021)	11.4 (Şubat 2022)	13.3 (Şubat 2022)	77.8 (Nisan 2022)
Fiyat Gelişmeleri (y-y, %)					
	TÜFE	Çekirdek TÜFE	Yİ – ÜFE		
2020	14.6	14.31	25.15		
2021	36.08	31.88	79.89		
2022 (Nisan)	69.97	52.37	121.8		
Parasal Göstergeler (Milyon TL)					
	M1	M2	M3	Emisyon	TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon \$)
2020	712,833	2,457,543	2,575,195	145,007	81,240
2021	2,097,220	5,063,244	5,167,365	221,447	72,563
Son Yayınlanan (22.04.2022)	2,330,670	5,856,056	5,962,108	252,308	66,095
Faiz Oranları (%)					
	TCMB O/N (Borç Alma)	TCMB O/N (Borç Verme)	TCMB Haftalık Repo	TRLIBOR O/N	
2020	15.50	18.50	17.00	17.92	
2021	12.50	15.50	14.00	14.59	
Son Yayınlanan (09.05.2022)	12.50	15.50	14.00	14.59	
Mal Ticareti ve Cari Denge (Milyar \$)					
	Cari İşlemler Dengesi	İthalat	İhracat	Dış Ticaret Dengesi	
2020	-35.6	219.5	169.6	-49.9	
2021	-14.9	271.4	225.3	-46.1	
Son Yayınlanan	-5.7 (Şubat 2022)	30.9 (Mart 2022)	22.7 (Mart 2022)	-8.2 (Mart 2022)	
Borç Stoku Göstergeleri (Milyar TL)					
	Merkezi Yön. İç Borç Stoku	Merkezi Yön. Dış Borç Stoku	Kamu Net Borç Stoku		
2020	1,060.4	752.5	968.9		
2021	1,321.2	1,426.6	1,474.8		
Son Yayınlanan	1,483.0 (Mart 2022)	1,626.9 (Mart 2022)	1,474.8 (2021-IV)		
Kamu Maliyesi (Milyar TL)					
	Bütçe Giderleri	Bütçe Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge	
2020 (Mart)	91.2	47.4	-43.7	-32.4	
2021 (Mart)	111.2	134.9	23.8	38.0	
2022 (Mart)	224.9	156.0	-69.0	-42.0	
Rasyolar (%)					
	Bütçe Açığı/GSYH	AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH	Cari Denge/GSYH		
	2.7 (2021)	42.0 (2021-IV)	-1.8 (2021)		

Cem Erođlu	Müdü	cem.eroglu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 80
Fatma Özlem Kanbur	Müdü Yardımcısı	fatmaozlem.kanbur@vakifbank.com.tr	0216-724 30 83
Naime Dođan Eriř	Müdü Yardımcısı	naimedogan.eris@vakifbank.com.tr	0216-724 30 82
Bilge Pekçađlayan	Müdü Yardımcısı	bilge.pekcaglayan@vakifbank.com.tr	0216-724 30 84
Sinem Ulusoy Kasap	Müdü Yardımcısı	sinemulusoy.kasap@vakifbank.com.tr	0216-724 30 86
Selin Mumcu	Uzman Yardımcısı	selin.mumcu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 88

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hişbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.